

Żaneta Rachwaniec-Szczecińska

Scenariusz zajęć wychowawczych
w oparciu o film *Skoczkowie*

gdańskie
wydawnictwo
oświatowe

Skoczkowie, reż. Gracia Torres, Filipiny 2014, 10 min

Przewidywany czas trwania zajęć: 90 min (w tym projekcja filmu)

Opis filmu

Film opowiada o dwóch chłopcach, JJ i JR, którzy nazywani są „skoczkami” – zajmują się wskakiwaniem do śmieciarek, by wydobyć z nich surowce nadające się do sprzedaży. JR urodził się na Payatas – największym wysypisku śmieci w Manili (Filipiny). Chłopiec jest najmłodszy z siedmiorga rodzeństwa. Został „skoczkiem” w wieku dziewięciu lat, by pomóc rodzicom zdobyć pieniądze na jedzenie. Film pokazuje codzienność bohaterów – brud, biedę, angażowanie się w niebezpieczne zajęcie zakazane prawem. Ich marzeniem jest skończenie szkoły i pomoc rodzinie bez konieczności zbierania śmieci. Ucieczką od codzienności stanowi zaangażowanie chłopców w drużynę piłkarską powołaną przez fundację wspierającą lokalną społeczność.

Potrzebne materiały

- flipchart i pisaki lub tablica
- małe kartki i długopisy dla uczniów
- krzesła ustawione w krąg

Wstęp

Rozdajemy uczniom małe karteczki i długopisy. Prosimy, by anonimowo napisali na nich, jakie są ich marzenia.

Waszym zadaniem będzie opisanie na małych karteczkach Waszych marzeń i planów na przyszłość.

Następnie nauczyciel zbiera kartki i odczytuje je na głos. Ważne, by nie dopuścić do krytykowania jakiegokolwiek pomysłu.

Do Waszych marzeń wrócimy jeszcze podczas dzisiejszych zajęć. Teraz zobaczymy, jakie marzenia mają bohaterowie filmu Skoczkowie.

Projekcja filmu

Czas trwania: 10 min

Wentyl emocji

Po obejrzeniu filmu, przed dalszą pracą, należy dać uczniom szansę na podzielenie się pierwszymi refleksjami, które się pojawiły podczas projekcji, oraz zadać kilka pytań dotyczących ogólnych wrażeń na temat filmu.

Jak się czujecie po obejrzeniu filmu? Czy chcecie coś skomentować na gorąco? Czy nachodzą Was jakieś refleksje, którymi chcecie się teraz podzielić? Jak myślicie – dlaczego oglądamy dzisiaj taki film? Po co pokazywać go dzieciom/młodzieży?

Dajemy czas na wypowiedź i pytamy jeszcze o samą formę filmu:

Film, który obejrzelście, skierowany jest do dzieci. Tematyka, jak mieliście okazję zobaczyć, jest trudna. Spróbujcie powiedzieć, jakie środki wyrazu łagodzą wymowę filmu (gdyby uczniowie mieli problemy, można podpowiedzieć: muzyka, pogodny narrator, obietnica szczęśliwego zakończenia historii chłopców). Jak sądzicie, jak wyglądałby film o tej samej tematyce skierowany do dorosłych widzów?

Kodeks Praw Dziecka

Jak pewnie wiecie, w polskim prawie obowiązują zapisy dotyczące praw dziecka. Są one elementem konstytucji, Kodeksu cywilnego, Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego etc. Czy znacie ich zapisy? Czy jesteście świadomi praw, które w Polsce mają małoletni?

Należy dać uczniom czas na odpowiedź na to pytanie. Jeśli znają te zapisy – rozmawiamy o nich. Następnie dzielimy uczniów na 4- lub 5-osobowe grupy i mówimy:

Zastanówcie się teraz przez 10 minut w grupach, jakie jeszcze prawa powinny znaleźć się w tym kodeksie. Zapiszcie swoje pomysły na flipcharcie. Stwórzcie własny Kodeks praw dziecka.

Jeśli uczniowie nie znają praw, mówimy:

Widzę, że część z Was nie zna praw, które Wam przysługują, mimo że nieświadomie każdego dnia z nich korzystacie. Spróbujcie więc teraz w grupach wyobrazić sobie, że to Wy konstruujecie Kodeks praw dziecka. Jakie zapisy znalazłyby się w takim kodeksie? Wypiszcie swoje pomysły na flipchartach.

Każda grupa otrzymuje flipchart, na którym może zapisać swoje pomysły, oraz marker. Po zakończeniu pracy grupy prezentują swoje pomysły na forum. Ważne, aby pojawiały się konkrety, aby nauczyciel dopytywał: „Dlaczego to jest ważne? Co może stać się, jeśli to prawo nie będzie przestrzegane?”.

Nauczyciel może w tym miejscu również przytoczyć zapisy dotyczące praw dziecka w polskim prawie oraz w Konwencji o prawach dziecka¹.

Spójrzcie teraz na kodeksy, które wypracowaliście, i zastanówcie się, które z opisanych przez Was praw są łamane, jeśli dzieci muszą z różnych przyczyn pracować. Jak zmienia się dzieciństwo, gdy dzieci pracują?

Nauczyciel moderuje dyskusję, dbając o to, by uczniowie uzasadniali swoje wypowiedzi i nie ograniczali się do ogólników. Istotne, by na etapie omawiania pojawiły się m.in.: ograniczenie prawa do edukacji, do zabawy, do kontaktów z rówieśnikami, prawa do godnych warunków życia i odpowiedniego poziomu życia, prawa do wypoczynku, do ochrony zdrowia itd.

*Jak myślicie, dlaczego w ogóle rozmawiamy o prawach dziecka w kontekście filmu *Skoczkowie*?*

¹ <https://brpd.gov.pl/prawa-dziecka>

<https://www.unicef.pl/O-nas/Prawa-dziecka/Akty-prawne>

https://www.unicef.pl/O-nas/Prawa-dziecka?gclid=CjwKCAiA767jBRBqEiwAGdAOor2JEN1Jooz0J5evYu76h7aJDO-r9bv259V_tMpbhWIZM3-pK57Ty0hoCk8gQAvD_BwE

Jak omawiany jest problem łamania praw dziecka w filmie?

Po wysłuchaniu refleksji uczniów nauczyciel może przedstawić uczestnikom fakty dotyczące pracy dzieci². Można zacząć od pytania:

Jakie są Wasze codzienne obowiązki? Czy wiecie, jak wyglądają obowiązki Waszych rówieśników na całym świecie? Pisaliście o Waszych marzeniach, znacie marzenia bohaterów filmu. Jak myślicie – czy mają szansę je zrealizować?

Jak myślicie, w jaki sposób można byłoby poprawić sytuację dzieci? Czy sposób zaproponowany przez fundację – powołanie drużyny piłki nożnej – pomoże?

Runda końcowa

Na koniec należy poprosić, aby uczniowie krótko powiedzieli, co im najbardziej zapadło w pamięć z lekcji, z czym wychodzą:

Podczas tych dwóch godzin zastanawialiśmy się, co oznaczają prawa dziecka i jakie są konsekwencje ich łamania. Zastanówcie się chwilę i podzielcie się z innymi swoją refleksją. Z czym wyjdziecie z dzisiejszych zajęć? Co najbardziej zapadło Wam w pamięć?

Zagadnienia dodatkowe

Z klasami i uczniami wykazującymi większy poziom zaangażowania w pracę nauczyciel może omówić teksty źródłowe ze strony:

<https://www.unicef.pl/O-nas/Prawa-dziecka/Akty-prawne>

Przykładowe pytania do tekstów:

- Jakie były cele twórców dokumentów?
- Czy dokumenty spełniają swoją rolę?
- Czy uczestnicy debaty publicznej odwołują się do zapisów obecnych w tych dokumentach?
- Czy znacie nazwisko rzecznika praw dziecka? Gdzie można szukać kontaktu z nim? Jakie są jego zadania i obowiązki?

² Kilka faktów na temat pracy dzieci opublikowanych przez Państwową Inspekcję Pracy: <https://warszawa.pip.gov.pl/pl/rolnictwo-inne/25047,praca-dzieci-na-swiecie.html.pdf>